

4 Mei-Projekt 2014

WIE HOORT MIJ?!

Een muziekprogramma over
hedendaagse slavernij en uitbuiting van mensen

WIE HOORT MIJ?!

Het programma 'Wie hoort mij?!'
wordt opgedragen aan alle mensen
die nog altijd in slavernij moeten leven,
hoewel dit inmiddels overal ter wereld is verboden.

foto omslag :
'The Islet of Asperger', detail
Met dank aan de Koreaanse kunstenaar Xooang Choi

4 Mei-Projekt 2014

Concerten 2014

Do	24 april 2014	20.15u	Synagoge	Groningen
Zo	27 april 2014	15.30u	Groate Kerk	St. Jacobiparochie
Zo	4 mei 2014	21.15u	Lutherse kerk	Groningen
Zo	11 mei 2014	15.30u	Dominicuskerk	Amsterdam

Uitvoerenden

Koor 4 Mei-Projekt Groningen

Pieter Kole (dirigent)

Martin Grudaj (cello)

Tsjisse de Jong (slagwerk)

Olga Karelova (piano)

Bangladesh – project Protibondi

Hulpmiddelen voor en door mensen met een beperking

Het koor wil graag met uw hulp het Bengaalse project Protibondi financieel ondersteunen. Lees het bericht hierover in dit programmaboekje.

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Over het programma 5

Programma 7

Neruda Requiem Aeternam

Caligaverunt

Zing!

Caligaverunt

Mayn Rue Plats

Eyder ikh leyg mikh shlofn

Caligaverunt

Bishaash

Song of Human Rights

Mikis Theodorakis

Scipione Baroti

Willem Wilmink / Frank Deiman

Michael Haydn

Morris Rosenfeld / Pieter Kole

traditioneel / Gilles Michels

Juozas Naujalis

Labik Kamal Gaurob / E K Nirjhar /

Saad Chowdhury

Howard Hanson

Bangladesh: Project Protibondi 19

Informatie over de uitvoerenden 27

Koor van het 4 Mei-Projekt 30

Met dank aan... 31

Dit programma wordt mede mogelijk gemaakt door... 32

Voorwoord

Op 24 april 2013 stortte in Dhaka in Bangladesh een acht verdiepingen tellend gebouw in. Meer dan 1100 mensen kwamen om het leven en meer dan 2000 mensen raakten gewond. In het gebouw waren textielfabrieken gevestigd. Meer dan 5000 mensen waren er aan het werk. In de dagen voorafgaande aan de instorting waren verontrustende scheuren in het gebouw geconstateerd. Er werden geen maatregelen getroffen. De mensen werden gedwongen door te werken.

Dit soort misstanden komt vaak voor. Mensen moeten onder afschuwelijke omstandigheden werk verrichten waarvoor ze maar nauwelijks betaald krijgen. Dit zijn praktijken die we slavernij noemen.

Steve McQueen, de regisseur van de Oscarwinnende film *Twelve Years a Slave* droeg zijn recent gewonnen prijs op aan allen die onderdrukt zijn geweest en aan de 21 miljoen mensen die vandaag de dag nog lijden onder slavernij. Volgens hem heeft een ieder recht om te leven en niet alleen maar om te overleven.

Slavernij is het thema van het programma 2014 van het koor van het 4 Mei-Projekt. Daarbij kijken we niet alleen naar het verleden, maar vragen we ook aandacht voor misstanden van dit moment. Het koor legt in dit programma de luisteraar vragen voor, die te lezen zijn in zo vele ogen en te horen zijn uit zo vele monden:

Ziet dan niemand de tranen in mijn ogen? Wie hoort mij?!

Cock Voorn, voorzitter

Over het programma

De concertreeks van het 4 Mei- Projekt brengt in 2014 een programma over hedendaagse slavernij en uitbuiting. In het jaar van 150 jaar herdenking van de afschaffing van slavernij, 2013, werden we opgeschrikt door het drama in de kledingfabriek Rana Plaza in Dhaka, Bangladesh. Bij het ineensinken van het fabrieksgebouw vielen vele slachtoffers. Eenzelfde soort gebeurtenis vond een eeuw geleden (1911) plaats in New York; door een brand in een naaiatelier vielen meer dan honderd doden.

Wat is er veranderd in een eeuw, behalve dat zo'n drama zich verplaatst heeft van de ene kant naar de andere kant van de wereld? Slavernij en uitbuiting is nog steeds niet uitgebannen. Dat blijkt uit recente schattingen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Op dit moment zijn zo'n 20,9 miljoen mensen gedwongen aan het werk waarvan 880.000 in de EU (Bron: Der Spiegel en De Volkskrant, 12 oktober 2013).

Het bijzondere van dit programma is de samenwerking tussen ons koor en de Nederlandse Ambassade in Bangladesh. Tijdens de herdenking van de ramp in Rana Plaza op de Nederlandse Ambassade in Dhaka zal het stuk 'Bishaash' van de singer-songwriter Labik Kamal Gourob worden uitgevoerd. In Nederland zal het 4 Mei- Projekt ditzelfde muziekstuk ten gehore brengen. Van beide uitvoeringen zal een beeldregistratie worden gemaakt en er wordt naar gestreefd een registratie van onze uitvoering van 'Bishaash' te laten vertonen tijdens de herdenking in Dhaka.

De overige muziekstukken die deel uit maken van het concert hebben ook elk een link met slavernij, onderdrukking, lijden of uitbuiting. Het programma opent met het indrukwekkende Neruda Requiem van Mikis Theodorakis. Daarnaast worden drie verschillende uitvoeringen gezongen van 'Caligaverunt' (Zie mij!) alsmede een protestlied van Willem Wilmink: 'Zing!'. Tot slot wordt 'Song of Human Rights' van Howard Hanson gezongen.

Naast deze inhoudelijke link met de thematiek wordt ook in de vormgeving van het programma stilgestaan bij de prangende vraag 'Wie hoort mij?!' Dit is te horen in de improvisaties van de cello op 'Mayn rue-plats' en de verbindende spreekstemmen.

In 2014 is het 35 jaar geleden dat het koor van het 4 Mei-Projekt haar eerste programma ten gehore bracht over sociaal onrecht. Nog steeds zijn we hier niet over uitgezongen. Door te zingen over misstanden en onrecht vraagt de vereniging, waar het koor een belangrijk onderdeel van is, elk jaar aandacht voor een actueel thema in Nederland of de wereld. Sinds 1979 wordt onafgebroken elk jaar op en rond 4 mei een aantal concerten gegeven.

Neruda Requiem Aeternam

Neruda requiem eternam

Lakrima ya tous zontanous Amerika sklava

Sklavi oli i lai lakrimosa i soun osteros ilios

Torakivernoun nani orfanepse i gi

Neruda requiem eternam

Vertaling

een traan voor de overlevenden

Amerika slavin

slaven zijn alle volkeren

ik heb geweend

jij was de laatste zon

nu regeren de dwergen

de aarde is verlaten

Neruda, Eeuwige Rust

Toelichting

Met dit stuk opende het 4 Mei-Projekt in 1985 een van de meest omvangrijke projecten uit haar geschiedenis: 'Canto General'.

Vandaag wordt geopend met dezelfde vertolking van het Requiem, zij het op een meer bescheiden wijze, maar wel met dezelfde intentie.

Muzikaal even indrukwekkend als toen.

En de tekst?

Even actueel als toen.

Met deze tekst breidde Mikis Theodorakis zijn oratorium uit dat hij geschreven had op een aantal teksten uit de gedichtencyclus 'Canto General' van Pablo Neruda.

Pablo Neruda, die zich al vanaf de jaren dertig openlijk keerde tegen de dictatuur in zijn land (Chili) gaf hier uitdrukking aan in zijn 'Canto General'. Hierin verwoordt hij wat (nog steeds) gezegd moet worden:

"In de veelheid en rijkdom van de natuur en het leven is de mens zowel een verstorende factor als de vertegenwoordiger van de hoop op een betere wereld."

Naast een persoonlijke geschiedschrijving van Chili is het werk een pleidooi voor sociale rechtvaardigheid.

Als *Mikis Theodorakis* in 1971 een bezoek aan Chili brengt, op de vlucht voor de dictatuur in zijn vaderland (Griekenland) en woonachtig in Parijs, hoort hij een muzikale vertolking van Neruda's gedichten. Hij besluit een interpretatie van de 'Canto General' te componeren en samen met zijn vriend Salvador Allende, op dat moment democratisch gekozen president van Chili, zoekt hij uit het omvangrijke werk de gedichten die het meest geschikt zijn. Eenmaal terug in Parijs vraagt Theodorakis aan Neruda om het resultaat te komen beluisteren. Neruda stelt voor om het werk met enkele gedichten uit te breiden, zodat het een afgerond poëtisch geheel wordt.

Na de eerste uitvoering van 'Canto General' in Buenos Aires was een optreden gepland in Santiago in Chili. Door de staatsgreep die op 11 september 1973 plaatsvond en waarbij Salvador Allende om het leven kwam, ging dit optreden niet door.

Twaalf dagen na deze gewelddadige dood overleed Neruda aan een hartaanval. Pas 20 jaar na de staatsgreep, in 1993, werd dit oratorium voor solisten, koor en orkest in Chili uitgevoerd. Het is dan uitgebreid met het 'Neruda Requiem Aeternam'.

Caligaverunt

*Caligaverunt oculi mei a fletu meo;
quia elongatus est a me,
qui consolabatur me.
Videte omnes populi:
Si est dolor similis
sicut dolor meus.
O vos omnes,
qui transitis per viam,
attendite et videte!*

Vertaling

Mijn ogen waren verblind door tranen,
want hij die mij troost, is ver van mij.
Ziet, alle gij volken,
of er verdriet bestaat zo groot als het mijne.
O gij allen die langs deze weg komt,
sta stil en zie toe.

Toelichting

Dit oorspronkelijke uit de kerkelijke liturgie voor de lijdenstijd afkomstige lied, gebaseerd op oudtestamentische teksten uit Klaagliederen en Job, is in de loop der eeuwen door verschillende componisten op toon gezet.

Wij zingen drie composities van dit lied op verschillende momenten tijdens dit concert.

De eerste compositie is van:

Scipione Baroti: overleden in 1622

De tweede compositie is gemaakt door:

Michaël Haydn: 1737 – 1806 (broer van de bekende Joseph Haydn)

De laatste compositie van dit lied is van:

Juozas Naujalis: 1869 – 1934

Door de eeuwen heen heeft men in deze tekst en muziek een diepe weerklank gezien en gevoeld van het lijden van de mensheid. Deze drie verschillende versies van Caligaverunt lopen als een draad door het programma en brengen het thema tot leven. Het biedt zowel inhoudelijk als muzikaal een rustpunt en een mogelijkheid tot zelfreflectie.

Wij zingen deze composities uit solidariteit met de miljoenen mensen in onze tijd die lijden onder uitbuiting, onderdrukking, genocide, honger, armoede en mensen die gevangen zitten in hedendaagse vormen van slavernij.

Zing!

Uit naam van onze Lieve Heer
verrijkt de rijkdom zich steeds meer,
leg je daar niet bij neer: jongen, zing!
Zing voor de mensen in hun nood,
voor ballingen die men verstoot,
zing een nieuw Morgenrood: jongen zing!

Dat alle zorg wordt “afgebouwd”
voor wie er zwak zijn, ziek en oud,
dat laat je toch niet koud, jongen? Zing!
Als heel onze verzorgingsstaat
snel naar de sodemieter gaat,
voel dan de oude haat, jongen: zing!

Refrein:
Weer wordt het kapitaal
baas over allemaal,
jongen, dat pik je toch niet?
Al wat gewonnen was,
stoppen ze onder’ t gras.
Jongen, ’t is tijd voor een lied.

Zing ook voor de verdrukte vrouw,
die een nieuw leven hebben zou
als de paus anders wou, jongen. Zing.
Haar oude leven is kapot,
maar kijk: haar deur is niet op slot,
toon haar een ander lot, jongen. Zing!

Als ze de kunst en de cultuur
verdonkeremanen op den duur,
zing met het oude vuur, jongen, zing.
Zing voor wie zijn gehandicapt
en financieel worden genept,
Zing als je adem hebt, jongen. Zing!

Toelichting

Deze tekst van Maurice Fanon uit 1972 is in 1997 vertaald door Willem Wilmink. De muziek is gecomponeerd door Gerard Jouannest. In 2011 is hier een arrangement van gemaakt voor solozang, basklarinet en slagwerk door J. Forsell. In opdracht van het 4 Mei-Projekt heeft Frank Deiman dit stuk voor vierstemmig koor, cello en slagwerk gearrangeerd.

Eind 1999, toen het 4 Mei-Projekt haar twintigjarig jubileum vierde met o.a. een reünie, liet oud-dirigent Frank Deiman 'Zing' horen van Willem Wilmink.

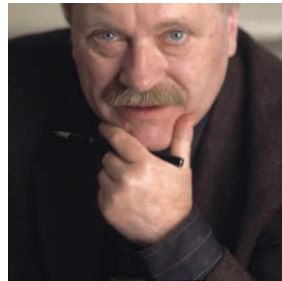
Op het moment dat de programmagroep bezig is met de contouren van 'Wie hoort mij?!' is 'Zing' te horen in een radioprogramma. Hierdoor komt het koor opnieuw in aanraking met dit lied waarin vormen van onrecht worden beschreven die nog steeds actueel zijn. Het lied bevat de oproep om niet bij de pakken neer te zitten.
“... leg je daar niet bij neer, jongen: zing!
Jongen, 't is tijd voor een lied.”

In de wereld van de slavernij speelt het zingen van liederen een belangrijke rol in de onderlinge verbondenheid tussen mensen en het behoud van eigen identiteit en cultuur. Het geeft hoop en kracht om door te gaan:
“Zing als je adem hebt, jongen. Zing!”

Willem Wilmink

Willem Wilmink werd in 1936 geboren in Enschede. De indrukken van zijn jeugd, de oorlog en zijn liefde voor zijn geboortegrond zijn terug te vinden in zijn werk.

Hij weigerde onderscheid te maken tussen literatuur en lectuur, hield niet van verschil tussen poëzie en liedjes; voor hem waren die gelijkwaardig. In een interview in 1995 zei hij: “De vorm moet perfect

zijn, maar terloops, de overhand mag hij niet nemen. Zodra je een gedicht “knap” gaat noemen is er iets mis – dan heeft het je niet kunnen beroeren.”

Wat hij hier gezegd heeft, is prachtig terug te vinden in ‘Zing’ en hoe het op muziek is gezet: een krachtige oproep zonder opsmuk.

Willem Wilmink kreeg landelijke bekendheid met zijn werk voor de televisie. Hij maakte o.a. teksten voor de Stratemaker - Op - Zee – Show, J.J. de Bom en Het Klokhuis.

Vanaf begin jaren negentig, na vanaf 1954 in Amsterdam gewoond te hebben, keerde hij terug naar zijn geboortestad. Vanuit zijn woonplaats trad hij o.a. op in een tweetal theaterprogramma's met zanger Karel Bosman en pianist Frank Deiman, die veel liedjes van Willem Wilmink op muziek heeft gezet en enkele opera's met hem heeft geschreven. Willem Wilmink overleed in 2003.

Frank Deiman

Frank Deiman studeerde piano, koor- en orkestdirectie aan het Conservatorium in Enschede.

Hij is als musicus op vele terreinen actief en werkt met amateurs en professionals. Ook gelooft hij dat een mix van beiden tot bijzondere resultaten kunnen leiden.

Steeds weer zoekt hij de uitdaging om in nieuwe, spannende projecten te stappen.

Maatschappelijke relevantie en

betrokkenheid spelen hierbij een grote rol. Hij wil een muzikant zijn tussen de mensen, en hen tegelijkertijd meenemen in nieuwe muzikale avonturen.

Hij is bij het ArtEZ Conservatorium in Enschede werkzaam als onder andere coördinator van de afdeling klassieke muziek. Hij is dirigent van het Toonkunstkoor Euterpe in Deventer. Verder was hij acht jaar lang dirigent van het koor van het 4 Mei-Projekt in Groningen. Hij schrijft muziek voor diverse samenstellingen, met name vocale muziek. Zijn passie is het muziektheater.

Als pianist reisde hij met de schrijver Willem Wilmink tien jaar langs de Nederlandse podia. Hij speelt in het ensemble Pret a Partir, dat een bijzonder repertoire brengt in een bijzondere bezetting: sopraan, cello, contrabas en piano. Dit jaar wordt een tournee gemaakt met nieuwe muziek van Frank Deiman en Ruud Ouwehand op de teksten van Willem Wilmink.

Mayn Rue-Plats

*Nit zukh mikh vu di mirtn grinen.
Gefinst mikh dortn nit, mayn shats.
Vu lebns velkn bay mashinen,
dortn iz mayn rue plats.*

*Nit zukh mikh vu di feygl zingen.
Gefinst mikh dortn nit, mayn shats.
A shklaf bin ikh vu keytn klingen,
dortn iz mayn rue plats.*

*Nit zukh mikh vu fontanen shpritsn.
Gefinst mikh dortn nit, mayn shats.
Vu trern rinen, tseyner kritsn,
dortn iz mayn rue plats.*

*Un libstu mikh mit varer libe,
to kum tsu mir, mayn guter shats,
Un hayter oyf mayn harts di tribe,
un makh mir zis mayn rue plats.*

Vertaling

Mijn rustplaats

Zoek me niet waar de blauwe bessen groeien!
Daar zal je me niet vinden, mijn schat.
Waar levens vergaan bij machines,
daar is mijn rustplaats

Zoek mij niet waar de vogels zingen.
Daar zal je me niet vinden, mijn schat.
Een slaaf ben ik, daar waar ketens rammelen,
daar is mijn rustplaats.

Zoek mij niet waar fonteinen sproeien.
Daar zal je mij niet vinden, mijn schat.
Waar tranen vloeien, tanden knarsen,
daar is mijn rustplaats

En, als je me werkelijk lief hebt
kom dan naar me toe, mijn lieve schat.
Vrolijk mijn bedroefde hart op
en maak mijn rustplaats zoet

Toelichting

Morris Rosenfeld (Moshe Jacob Alter) werd geboren in 1862 in Russisch Polen. Na een paar jaar in Warschau keerde hij naar zijn dorp terug. Hij leerde naaien in de werkplaats van zijn vader. Na drie jaar in Londen arriveerde hij met zijn familie uiteindelijk in New York in 1886. Daar werkte hij in een van de zogenaamde sweatshops. Dit waren de kledingateliers waar veel arme immigranten gingen werken onder slechte omstandigheden.

Morris Rosenfeld begon met het schrijven van gedichten over de armoede en de onmenselijke behandeling van de arbeiders. Toen op 25 maart 1911 bij een brand in de Triangle Shirtwaist Factory 146 werknemers om het leven kwamen, reageerde Rosenfeld met een gedicht op de voorpagina van de Jewish Daily Forward.

Morris Rosenfeld drukt in Mayn Rue-Plats de wanhoop uit over de sombere wereld van de onderdrukte industriële werknemer die als slaaf behandeld wordt. De suggestie wordt gewekt dat hij een vriend of geliefde, die misschien ook naar Amerika wil emigreren, probeert te waarschuwen. Hij lijkt duidelijk te willen maken dat de pracht van gedeelde herinneringen, het bos en de zingende vogels, niet bestaat. De waarheid is simpel maar schokkend: “Daar zal je me niet vinden!”.

Pieter Kole heeft voor dit lied een arrangement gemaakt, vrij naar een uitvoering van het Australische koor AquaBella.

Eyder

*Eyder ikh leyg mikh shlofn, darf ikh shoyn oyfshteyn.
Mit mayne kranke beyner tsu der arbeyt geyn.*

*Tsu G't vel ich veynen, mit a groys geveyn.
Voz ikh bin geboyrn a neytorin tsu zayn.*

*'Kh kum shpeyt tsu der arbeyt, 's iz dokh vayt der veg.
Shlogt men mir opfar a halbe teg.*

*Di nodlen vern tsubrokh'n fufts'n a minut.
Di finger vern tseshtokhn ez rint fun zay dos blut.*

*Ikh layd shtendik hunger, ikh hob nit vos tsu esn.
Vil ikh gelt betn, hayst men mikh fargesn*

Vertaling

*Ik heb me nog maar net te slapen gelegd of ik moet al weer opstaan,
met mijn zieke benen naar het werk toe gaan.*

Refrein:

*Tot God wil ik huilen met groot weeklagen
waarom ik geboren ben om een naaister te zijn*

*Als ik te laat op het werk kom, de weg is ook zo lang,
houdt men het loon in van een halve dag.*

*De naalden breken af, vijftien per minuut.
Mijn vingers zijn kapot geprikt; het bloed loopt er uit.*

*Ik lijd voortdurend honger; ik heb niets om te eten.
Als ik om mijn loon vraag, kan ik het vergeten.*

Toelichting

Van 'Eyder' is niet bekend waar en door wie het geschreven is. Dit komt vaak voor bij Jiddische liederen. Heel lang werden deze liederen mondeling overgeleverd. Dit heeft tot gevolg dat er meerdere versies van liederen kunnen zijn en dat de auteur en ontstaansdatum vaak onbekend zijn.

Het lied gaat over een meisje dat in een naaiatelier werkt. Ze maakt heel lange dagen, heeft nauwelijks tijd om te slapen en moet maar afwachten of ze haar geld krijgt.

In eenvoud wordt indringend verwoord wat het lot kan zijn van zelfs kinderen die uitgebuit worden. Er is voor dit lied gekozen omdat het duidelijk maakt dat de naaisters werden uitgebuit en volkomen rechteloos waren. Helaas heeft dit onderwerp nog niets aan actualiteit ingeboet.

Bishaash

Someone 's asking if I know the spelling of 'Help'
Someone 's asking if I know the spelling of 'Life'
Someone 's asking if I know the spelling of 'Future'
Bisshaasha Jar-e-Jar
[Beliefs are personal]

If you ever feel like gazing through the telescope...
If you ever feel like keeping a window open...
Proshno ekta, Jiggasha , manusher asha?
[One question remains. One question remains: what about hope?]

The villagers, they dream of heading to the city, one day in time,
The townsfolk sketch their own dreams up, a brick-by-brick design.

Man has very little need; work hard and in exchange,
To satisfy their thirst, their hunger, and their hearts will still remain.

Talking about our rights is like committing a crime.
How can you build a dam to stop a million tears?

A million nameless, faceless hands wrapped up in crafting the future.
When these hands are hurt and broken, how can you say nothing at all?

Someone 's asking if I know the meaning of 'Help'
Someone 's asking if I know the meaning of 'Life'
Someone 's asking if I know the meaning of 'Future'

Vertaling

Iemand vraagt of ik weet hoe je 'Help' spelt
... hoe je 'Leven' spelt
... hoe je 'Toekomst' spelt
Bisshaasha Jar-a-Jar (wat je gelooft is persoonlijk)

Als je ooit zin hebt door een telescoop te staren...
Als je ooit zin hebt een raam open te laten...

Proshno ekta, Jiggasha, manusher asha?
(Eén vraag blijft. Eén vraag blijft: en hoop dan?)

Dorpsbewoners dromen ervan naar de stad te vertrekken, op een dag.
Stadsbewoners schetsen hun eigen droom , een ontwerp steen-voor-steen.

Een mens heeft niet veel nodig: hard werken om daardoor zijn dorst te lessen, zijn honger te stillen, zijn hart te laten kloppen.

Over onze rechten spreken is een misdaad.
Hoe kun je een dam bouwen tegen een miljoen tranen?

Een miljoen naamloze, gezichtsloze handen zijn bezig de toekomst te vormen.
Als die handen gewond en gebroken zijn, hoe kun je dan zwijgen?

Iemand vraagt of ik weet wat 'Help' betekent
... of ik weet wat 'Leven' betekent
... of ik weet wat 'Toekomst' betekent

Toelichting

Op 24 april 2013 werd de wereld opgeschrikt door de instorting van het complex Rana Plaza in Dhaka, Bangladesh, waarbij ruim 1100 slachtoffers vielen. Deze ramp deed denken aan een brand in New York, ruim een eeuw eerder, in 1911, die 146 mensen het leven kostte. In beide gevallen waren de meeste slachtoffers jonge, arme textielwerkers die geen kant op konden. Beide rampen staan symbool voor het feit dat slavernij en uitbuiting tot op de dag van vandaag voorkomen, ondanks het verbod op slavenhandel in 1814 en de officiële afschaffing van de slavernij in 1853.

De tekst en muziek van 'Bishaash' zijn speciaal voor deze concertreeks geschreven en gecomponeerd door de Bengaalse muzikant Labik Kamal Gaurob. Het thema van ons programma komt prachtig terug in de volgende zinnen:

“Een miljoen naamloze, gezichtsloze handen zijn bezig de toekomst te vormen.
Als die handen gewond en gebroken zijn, hoe kun je dan zwijgen?”

Of, zoals de titel van ons programma zegt: “Wie hoort mij?!”

'Bishaash' beleeft op 24 april 2014, exact een jaar na de ramp, haar wereldpremière.

Labik Kamal Gourob

Gourob is een Bengaalse singer/songwriter en componist, die bekend staat om het gebruik van vele instrumenten. Hij werkt veel samen met andere maatschappijkritische artiesten. Als oprichter en zanger van de rock-fusion-band AJOB heeft hij onlangs een tweede album uitgebracht. Hij is afgestudeerd bij de opleiding Audio Engineering & Music Production bij het SAE Institute te Londen.

Bangladesh – project Protibondi

Hulpmiddelen voor en door mensen met een beperking

Dit jaar heeft het 4 Mei-Projekt er voor gekozen om tijdens de concertreeks een project uit Bangladesh financieel te steunen om meer te doen dan zingen tegen en over hedendaagse slavernij en uitbuiting. Gekozen is voor het project Protibondi.

Als je een beperking hebt en je leeft in het Mymensingh district in Bangladesh, dan ben je vaak op jezelf aangewezen om een plekje te veroveren in de maatschappij. Terugvallen op je familie zit er vaak niet in omdat zij zich voor je schamen.

Er worden ook mogelijkheden gecreëerd om deze mensen wel een beter leven te geven, zowel sociaal en financieel als op het gebied van gezondheid. Het *Protibondi Gemeenschapscentrum* is een gezamenlijk project van mensen met en zonder beperking. Het centrum zorgt voor mogelijkheden om actief deel te nemen aan het maatschappelijk leven.

Zo wil men nu een werkplaats opstarten voor de productie van hulpmiddelen voor mensen met een beperking. Dit kunnen rolstoelen zijn maar ook bijvoorbeeld gehoorapparaten. De productie wordt gedaan door de mensen zelf en hiermee helpen ze andere gehandicapten in het hele district.

Gunt u de mensen in Mymensingh ook een volwaardig bestaan? Bij de uitgang zal een collecte worden gehouden voor dit project van de Wilde Ganzen. U kunt uw bijdrage ook overmaken op de rekening van de Wilde Ganzen, NL53INGB000 00 40 000 te Hilversum.

Hartelijk dank voor uw bijdrage!

Song of Human Rights

*Let the word go forth from this time and place,
to friend and foe alike,
that the torch has been passed to a new generation of Americans,
unwilling to witness or permit the slow undoing of those human rights
to which this nation has always been committed,
and to which we are committed to day,
at home and around the world
(John F. Kennedy)*

*Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and
unalienable rights of all members of the human family is the
foundation of freedom, justice and peace of the world.*

*Whereas disregard and contempt for human rights have resulted in
barbarous acts which have outraged the conscience of mankind.*

*Whereas it is essential if man is not to be compelled to have recourse
as a last resort to rebellion against tyranny and oppression, that
human rights shall be protected by the reign of law.*

*Whereas it is essential to promote the development of friendly
relations between nations.*

*Whereas the people of the United Nations have in their charter
reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and
worth of the human person.*

*Splendor paternae gloriae
De luce lucem proferens
Lux lucis et fons luminis
Diem dies luminans
(Ambrosius van Milaan)*

*Whereas Member States have pledged themselves to achieve the
observance of human rights and fundamental freedoms.*

Whereas common understanding of those rights and freedoms is of the greatest importance for the full realization of this pledge.

Now, therefore, the General Assembly proclaims the Universal Declaration of Human Rights for all peoples and all nations.

Freedom, justice and peace.

Human rights, the reign of law.

The dignity and worth of the human person.

Amen, so be it, Amen

Shalom, Amen

Freedom, justice, peace

Vertaling

Lied van de mensenrechten

Laat van dit ogenblik en deze plaats het woord uitgaan, naar vriend en vijand, dat de fakkel is overgedragen aan een nieuwe generatie Amerikanen die de geleidelijke ontmanteling van die mensenrechten niet wil toestaan of zien gebeuren, waarvoor deze natie zich altijd, binnenslands en overal ter wereld sterk heeft gemaakt.

Overwegende, dat erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreembare rechten van alle leden van de mensengemeenschap de grondslag is voor vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld.

Overwegende, dat terzijdestelling van en minachting voor de rechten van de mens geleid hebben tot barbaarse handelingen, die het geweten van de mensheid geweld hebben aangedaan.

Overwegende, dat het van het grootste belang is, dat de rechten van de mens beschermd worden door de alleenheerschappij van het recht, opdat de mens niet gedwongen worde om in laatste instantie zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen tirannie en onderdrukking.

Overwegende, dat het van het hoogste belang is om de ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties te bevorderen.

Overwegende, dat de volkeren van de Verenigde Naties in hun Handvest hun vertrouwen in de fundamentele rechten van de mens, in de waardigheid en waarde van de mens opnieuw hebben bevestigd.

Stralende glans van de Vaderlijke luister, die uit Licht licht voortbrengt, Licht van het licht en Bron van de Lichtschijn, Dag die de dag verlicht.

Overwegende, dat de Staten welke Lid zijn (van de Verenigde Naties) zich plechtig verbonden hebben om overal de eerbied voor en de inachtneming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden te bevorderen.

Overwegende, dat het van het grootste belang is voor de volledige nakoming van deze verbintenis, dat een ieder begrip hebben voor deze rechten en vrijheden.

Op grond daarvan proclameert de Algemene Vergadering de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens voor alle volkeren en naties.

Vrijheid, gerechtigheid en vrede.
Mensenrechten, de heerschappij van de wet.
De waardigheid en waarde van de menselijke persoon.

Amen. Aldus geschiede. Amen.
Vrijheid, gerechtigheid, vrede.

Toelichting

Song of Human Rights is een muzikale bewerking van de Universele Verklaring van de Mensenrechten zoals deze aangenomen is in 1948 door de Verenigde Naties. Het is een cantate voor gemengd koor

met verteller en pianobegeleiding. Hanson schreef de cantate in 1963 ter gelegenheid van de 15^e verjaardag van de Verklaring van de Rechten van de Mens, op verzoek van de Amerikaanse UNESCO-commissie. Vrijwel de gehele tekst van de Preamble van de Verklaring is op muziek gezet. Van president John F. Kennedy kreeg Hanson toestemming om een deel van een beroemde rede van hem op te nemen, waarmee de cantate opent.

Het stuk bevat muzikale citaten uit de katholieke, lutherse, joodse en negrospiritualtradities. Ook bevat het een couplet uit een ochtendbede, een ode 'aan het nieuwe Licht', die door de 4^e-eeuwse bisschop Ambrosius is geschreven. Dit energieke muziekstuk eindigt in een prachtig akkoord van hoop en vrede.

Howard Hanson (1896-1981), zoon van Zweedse, lutherse immigranten in de VS, was componist, dirigent, pianist en pedagoog. In 1921 won hij de Prix de Rome en studeerde daarna in die stad drie jaar lang bij Respighi. Na zijn terugkeer in de Verenigde Staten werd hij directeur van de beroemde Eastman School of Music en dat bleef hij tot zijn pensionering in 1961.

Eleanor Roosevelt, voormalig voorzitter van de VN-commissie Mensenrechten en een van de grondleggers van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, sprak in 1958 bij gelegenheid van de 10^e verjaardag van deze verklaring de volgende betekenisvolle woorden:

“Waar beginnen de universele mensenrechten? Op kleine plaatsen, dicht bij huis - zo dichtbij en zo klein dat ze op geen enkele kaart van de wereld gezien kunnen worden. Maar die plekken zijn de wereld van individuele mensen; de buurt waarin hij woont; de school die zij bezoekt; de fabriek, boerderij of kantoren waar zij werken. Als deze rechten daar geen betekenis hebben, hebben zij weinig betekenis ergens anders.”

Informatie over de uitvoerenden

Pieter Kole, dirigent van het 4 Mei-Projekt

Pieter Kole (1967, Heerenveen) ging na het VWO naar het conservatorium te Leeuwarden waar hij orgel studeerde bij Anco Ezinga en koordirectie bij Jan Veninga, later bij Bruno de Greeve aan het conservatorium te Groningen. Hij deed examen orgel in 1991 en koordirectie in 1993. Hierna volgde hij twee keer de Kurth Thomas Cursus in Den Haag om zich verder te bekwamen in de koor- en orkestdirectie.

Bij Harry Camstra en Frans Schouten deed hij de Docentenopleiding Koorscholing van de SNK. Hiermee heeft hij inmiddels verschillende groepen koorzangers getraind in het koorzingen met behulp van de koristenopleiding. Pieter treedt regelmatig op als organist, daarnaast zingt hij zelf als bariton bij het koor Schola Liturgia in Harlingen, met uitvoeringen in o.a. het Verenigd Koninkrijk.

Pieter Kole dirigeerde een groot aantal koren en ensembles, waaronder de COV 'Immanuel' te Franeker, de CZOV 'Leeuwarden-West', de COV 'Sursum Corda' te Dokkum, het vocaal ensemble 'Bonifatius' te Dokkum, kamerkoor 'Leo Ludens' en diverse cantorijen, kerkkoren en kleine gelegenheidsensembles. Hij is sinds 1997 de vaste dirigent en artistiek leider van het koor van het 4 Mei-Projekt te Groningen.

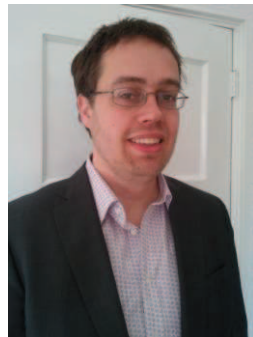
Martin Grudaj, cello

Martin Grudaj (1971) is van Albanese afkomst en begon zijn cellolessen op zesjarige leeftijd.

In 1999 studeerde hij met de hoogste lof af aan het Prins Claus Conservatorium (voorheen Noord Nederlands Conservatorium) bij de docenten Lucia Swarts en Truls Svane.

Daarna specialiseerde hij zich verder onder hun leiding als uitvoerend musicus aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, waar hij in 2001 cum laude slaagde. Het jaar daarop rondde hij zijn specialisatie kamermuziek af. Sinds 2005 vormt Martin Grudaj samen met Pierre Lafay (klarinet) en Elena Malinova (piano) het succesvolle Trio Cantorum.

Sinds 2006 is Martin Grudaj solocellist in The Opera Philharmonic (Amsterdam), voordien soleerde hij al veelvuldig met orkesten in o.a. celloconcerten van Robert Schumann en Luigi Boccherini.

Tsjisse de Jong, drums en slagwerk

Tsjisse de Jong (1977) was al op jonge leeftijd een enthousiaste drummer. Na inspirerende lessen van Luuk van der Vloet op de muziekschool in Drachten ging hij studeren aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Daar studeerde hij Klassiek Slagwerk bij Rein Niemeier, Wim Vos en Luuk Nagtegaal en Jazz Drums bij Franc auf dem Brinke en Roy Dackus.

In 1995 begon hij voor enkele jaren een lespraktijk voor drummers van alle leeftijden. Na een studie Psychologie pakte hij in 2012 met plezier het geven van drumlessen weer op.

Tsjisse heeft in veel muziekprojecten meegespeeld als slagwerker, bijvoorbeeld in orkesten (NNO, NSO), ensembles (Prime Orkestra, Icebreaker) en koren (Femmes Majeures, Capella Frisiae, 4 Mei-Projekt). Drummen doet Tsjisse vooral in latin- en jazzbands (Los Bomberos, Mambo-Inn, Bigband Zuidwolde) en in combo's van vocal groups (Tous les oiseaux d'Europe, Sing&Swing).

Olga Karelova, piano

Olga Karelova is afkomstig uit Rusland, waar zij de eerste fase van haar pianostudie afrondde.

Van 1993 tot 1998 studeerde Olga piano en koordirectie aan het Oeral Conservatorium (Jekaterinenburg, Rusland) en werkte zij als assistent-dirigent en pianobegeleider van de afdeling koor- en orkestdirectie van het Oeral Staats Conservatorium.

In september 2000 is zij begonnen met haar studie aan het Noord-Nederlands Conservatorium bij Paul Komen. Olga deed in juni 2004 op indrukwekkende wijze eindexamen. Dit examen bestond uit solowerken en werken voor twee piano's en zij studeerde af met een 9,5. In mei 2006 heeft ze vervolgens de titel 'Master of Music' behaald aan Koninklijk Conservatorium te Den Haag.

Olga Karelova verleent regelmatig haar medewerking als pianiste, assistent-dirigent en consultant aan verschillende projecten en verenigingen. Op dit moment is zij dirigent van dameskoor OBK te Zuidlaarderveen en Gemengd Koor Ten Boer.

Koor van het 4 Mei-Projekt 2014

Sopranen

Anne van Lissa
Bea Koerts
Hinke de Boer
Jansje Kolhof
Jolanda Hutte
Josien de Looze
Josta de Jong
Liesbeth Bos
Marijke Baljon
Marjan Springelkamp
Monique Wientjes
Petra Koopman
Rita Willink
Winy Verdegaal

Tenoren

Cock Voorn
Fred Kamminga
Harry Berghuis
Hendrik-Jan Muller
Jaap Zijp
Rob Hennekens
Wil Mulder

Alten

Alian Bergsma
Elle-Kari Drenth
Ellie Rohde
Elly Landman
Els Otten
Else Janssen
Emmy Bremer
Hermien Bazuin
Lian Rombouts
Margien Bouma
Marjolein de Jong
Ria Havinga

Bassen

Eric Sander
Jan Timmer
Kees Schäuikes
Simon Gjaltema
Willem de Lange
Wim Berg

Met dank aan...

Het bestuur en de programmagroep 2014 danken veel koorleden voor hun inzet en medewerking aan de totstandkoming van dit programma.

Programmagroep

Alian Bergsma, Bea Koerts, Kees Schäuikes, Marjolein de Jong, Simon Gjaltema en Wim Berg

PR-groep

Ellie Rohde, Hinke de Boer, Jan Timmer, Josta de Jong en Willem de Lange

Vormgeving

Jolanda Hutte

Podiumbeeld

Anne van Lissa

Floormanagement

Cock Voorn en Lian Rombouts

Website en oefenbestanden

Harry Berghuis

Techniek

Louwrens Ellens

Beeld voorkant

Xooang Choi

Born in Seoul, South Korea, in 1975, Xooang Choi works in sculpture and installation, creating painted polymer clay figures that often literally illustrate metaphorical terms of abuse in Korea.

Onze speciale dank gaat uit naar Jos Huber en overige medewerkers van de Nederlandse ambassade in Bangladesh voor de samenwerking bij het tot stand komen van dit programma.

Dit programma werd mede mogelijk gemaakt door

Wilt u ons steunen?

Wij hopen dat u van ons concert hebt genoten. U kunt het 4 Mei-Projekt steunen door een jaarlijkse of éénmalige donatie op rekeningnummer NL30 INGB 0004 2411 93. Wij zijn blij met elk bedrag en we kunnen uw steun goed gebruiken!

Het 4 Mei-Projekt is een culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) en giften zijn fiscaal aftrekbaar voor 125%. Meer hierover vindt u op onze website www.4meiprojekt.nl.